

DOF - Dansk Ornitologisk Forening

Århundredets største invasion af hvidvinget terne

Flokke af sjældne hvidvingede terner er fra lande mod sydøst fløjet ind over danske vådområder de senere dage. For fjerde gang på knap 20 år er der invasion af hvidvinget terne, og ternerne stammer formentlig fra polske og russiske yngleområder.

Bededagsferien 2014 blev de sommerfuglelette terners festival i det fri. Aldrig tidligere er så mange hvidvingede terner i løbet af få dage fløjet ind over Danmark på et massivt træk med målrettet kurs mod nordvest, som det skete i dagene 16.-18. maj 2014.

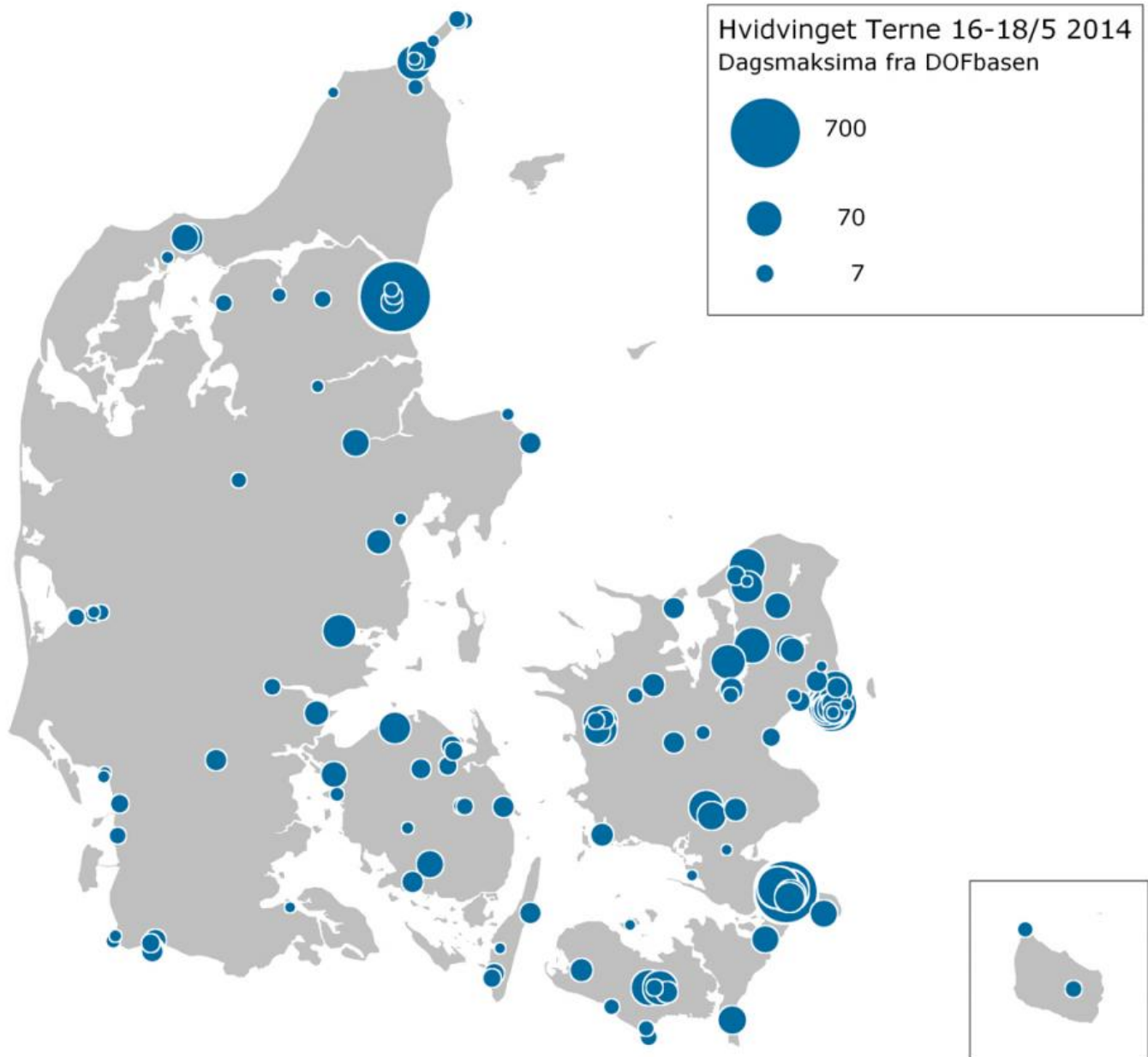
Mange hundreder - og formentlig flere tusinder - af de ellers sjældne terner blev noteret, og nogle af de hvidvingede terner vil måske blive "hængende" sommeren over i særligt gæstfri danske vådområder med rene vande og en rigdom af vandinsekter.

Hvidvinget terne er yderst elegant i luften - og en usædvanligt smuk fugl. Foto: Jan Skrivers.

Det var i særlig grad Østdanmark med Møn, Falster og Sjælland, der blev ramt af de hvidvingede tern under den cirka tre dage lange invasion.

Ved Gåsesøen i Ulvshaleskoven på Møn blev der set 450 hvidvingede tern, og på Vestmager blev flere end 200 af de elegante tern noteret den 16. maj.

Her ses et kort over de observationer af hvidvinget terne, der er tastet ind i DOFbasen i dagene 16.-18. maj 2014. Kort udarbejdet af Timme Nyegaard.

Også Fyn modtog et rykind af små flokke, mens den sydvestlige del af Danmark ikke blev berørt i nævneværdig grad af invasionen.

Den helt store lokalitet under terneinvasionen blev Lille Vildmose i Østthimmerland, hvor der i løbet af den 17. maj blev talt op imod 700 hvidvingede terner, der bogstaveligt talt dumpede ud af himmelrummet. Herefter fouragerede de i kort tid i vådområdet, inden trækket på ny gik i nordvestlig retning.

Her ses et lille udsnit af de mange hvidvingede tern, som i Bededagsferien besøgte Lille Vildmose. Foto: Jan Skriver.

En del tern nåede helt til Skagen, og omkring søerne syd for Råbjerg Mile blev der observeret flere end et halvt hundrede hvidvingede tern.

Det er formentlig oversvømmelser af nogle af de hvidvingede terners yngleområder, der har sendt fuglene mod nordvest, hvor de sikkert leder efter nye ynglelokaliteter. I hvert fald har store regnmængder fået floder i den sydøstlige del af Polen og videre mod sydøst, hvor der er store kolonier af hvidvingede tern, til at gå over deres bredder.

Det er nærliggende at tro, at disse oversvømmelser er den direkte årsag til invasionen i Danmark og Sydsverige, siger ornitologen Henrik Haaning Nielsen.

Selv om invasionen nu er klinget af, vil der efter al sandsynlighed fortsat blive set hvidvingede tern i mindre antal rundt omkring i Danmark.

Vi har tidligere oplevet, at den hvidvingede terne efter masseforekomster har ynglet i Danmark, så der er al mulig grund til at holde et vågent øje med arten på lokaliteter, der byder på et rent vandmiljø med bestande af de vandinsekter, som ternerne lever af, siger Henrik Haaning Nielsen.

Videoen herunder er filmet på Møn af Rasmus Strack:

Den elegante hvidvingede terne er kendt for at føre en tilværelse som nomade, hvis ynglesæsonen af en eller anden årsag slår fejl.

Fælles for forekomsterne er, at de brogede ternet næsten altid ses ved lavvandede søer og sumpe med et rigt liv af insekter som for eksempel guldsmede.

Den hvidvingede terne er ofte en pioner, der straks slår sig ned i våde naturområder, der genopstår efter perioder med udtørring. Derfor er naturgenoprettede søer gode steder at kigge efter hvidvinget terne, der har en udbredt forkærlighed for nyligt oversvømmede arealer.

Hvidvinget terne lever hovedsageligt af insekter og ses ofte jage over vand. Foto: Jan Skriver.

Tidligere invasioner

Det er fjerde gang i løbet af 20 år, at den hvidvingede terne invaderer Nordvesteuropa.

I 1997 gik historiens hidtil største invasion over landene mod nordvest i Europa. Flere end 2.000 hvidvingede ternere blev det forår og den sommer for 17 år siden registreret i Danmark, mens tallet fra Sverige lød på 2.500 fugle.

I Tyskland fløj i 1997 mere end 4.000 hvidvingede ternere omkring, mens Polen havde besøg af 6.000 af de sjældne fugle, hvis europæiske ynglebestand er skønnet til at tælle et sted mellem 19.000 og 29.000 par.

Hviderusland, Ukraine, Rumænien og Rusland huser store bestande af hvidvinget terne. Bestanden kan dog variere ganske meget fra år til år.

Den massive forekomst i 1997 førte til flere yngleforsøg af hvidvinget terne i Danmark. Blandt andet forsøgte en lille koloni at etablere sig i Tøndermarsken, og et enkelt par slog sig ned og byggede rede på Vestamager. I begge tilfælde slog ynglen fejl.

Igen i 2005 og 2009 gik mindre invasioner af hvidvingede tern over Danmark og vores nabolande. Cirka 450 fugle blev observeret her i landet i 2005, mens 2009 bød på mindst 250 hvidvingede tern.

I år har invasionen af de elegante moseterner sandsynligvis slået alle hidtidige rekorder og rammer.

Dato:
19. 05. 2014

Skrevet af:
Jan Skriver

Fotos af:
Helge Sørensen
Jan Skriver
Timme Nyegaard

Emner:
SJÆLDNE FUGLE

Tags:
HVIDVINGET TERNE, INVASION, MOSETERNER, TERNER

Kilder

Læs mere om hvidvinget terne

Observationer af hvidvinget terne i DOFbasen maj 2014